

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH W RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ

Wstęp

Standardy ochrony małoletnich dotyczą wszystkich podmiotów pracujących z dziećmi lub kierujących do nich swoją działalność. Niewątpliwie rodziny zastępcze pracują z dziećmi, a organizator rodzinnej pieczy zastępczej jest organem kierującym do nich swoją działalność. Standardy ochrony małoletnich mają na celu zadbać o bezpieczeństwo dzieci, w szczególnym miejscu jakim jest dom rodziny zastępczej.

Siłą rodziny i jej modelującego wpływu na dzieci są RELACJE I BLISKOŚĆ. Dlatego też standardy ochrony małoletnich w rodzinnej pieczy zastępczej będą koncentrować się na potrzebach i prawach dzieci oraz wyposażaniu rodziców zastępczych w potrzebną im wiedzę w ramach szkoleń i indywidualnego wsparcia specjalistycznego

Standard I

Weryfikacja, czyli bezpieczne otoczenie dla dziecka

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011r. wprowadza restrykcyjne zasady w zakresie weryfikacji osób, które będą pracować z dziećmi lub zostaną dopuszczone do działalności na rzecz dzieci. W przypadku organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, kierującego swoją działalność na rzecz dziecka i rodziny, będą to:

- kandydaci na rodziców zastępczych oraz członkowie wspólnie zamieszkujący z rodziną zastępczą;
- osoby dopuszczone do działalności na rzecz dzieci/ wspierające rodzinę zastępczą tj. wolontariusze, rodziny pomocowe;
- osoby zatrudnione do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich;

Przed podjęciem decyzji o zapewnieniu wsparcia rodzinie i dziecku, organizator rodzinnej pieczy zastępczej weryfikuje osoby wymienione zgodnie z jego prowadzoną działalnością poprzez:

- przedstawienie przez tą osobę zaświadczenia z Krajowego Rejestru Karnego o niekaralności za przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu, za przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajowości, za przestępstwa znęcania się, za przestępstwo handlu ludźmi i za przestępstwa wynikające z ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii. **Zaświadczenie z Krajowego Rejestru Karnego uznaje się za ważne/aktualne, jeżeli nie zostało wydane później niż 6 miesięcy od jego przedłożenia.**

- sprawdzenie przez osobę uprawnioną, czy dana osoba nie figuruje w Rejestrze sprawców przestępstw na tle seksualnym;
- złożenia oświadczenia o krajach zamieszkiwania lub pobytu w ciągu ostatnich 20 lat. Jednocześnie przedkłada informację z rejestrów karnych tych państw uzyskiwaną do celów związanej z kontaktami z dziećmi. W przypadku, gdy prawo państwa nie przewiduje jej sporządzania lub w danym państwie nie prowadzi się rejestru karnego, osoba zainteresowana składa stosowne oświadczenie.

Jednocześnie nadmierną weryfikacją będzie weryfikacja osoby znanej rodzicowi zastępczemu osobiście w pojedynczych sytuacjach życia codziennego typu wyjście do kina, wspólne odwiedziny, udział w uroczystościach. W każdej takiej sytuacji rodzina zastępcza musi mieć na uwadze przede wszystkim dobro i bezpieczeństwo dziecka.

Dodatkowo, w celu ochrony małoletniego przed doznaniem krzywdy podczas organizacji na terenie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej kontaktu z rodziną pochodzenia stosuje się formy wsparcia dziecku:

1. informuje się o możliwości przeprowadzenia badania stężenia alkoholu w wydychanym powietrzu w celu potwierdzenia trzeźwości osoby uczestniczącej w badaniu (badanie przeprowadza się za zgodą osoby zainteresowanej);
2. informuje się o możliwości przeprowadzenia badania na zawartość w organizmie środków psychoaktywnych (badanie przeprowadza się za zgodą osoby zainteresowanej);

Standard II

Prawidłowa identyfikacja krzywdzenia dzieci

Umiejętność rodzica zastępczego w zakresie identyfikowania objawów krzywdzenia powierzonego mu dziecka stanowi ważną kompetencję, jest warunkiem prawidłowej diagnozy sytuacji dziecka i podstawą do podjęcia odpowiedniej interwencji.

Wyróżnia się cztery podstawowe typy przemocy wobec dzieci: przemoc fizyczną, przemoc emocjonalną (psychiczną), przemoc seksualną oraz zaniedbanie. Znajomość każdej z nich, składających się z zachowań osób krzywdzących oraz możliwych symptomów, stanowi dla rodzin zastępczych podstawowe wyposażenie na rzecz skutecznej ochrony.

Przemoc fizyczna

Przemoc fizyczna wobec dziecka to przemoc, w wyniku której dziecko doznaje fizycznej krzywdy lub jest nią potencjalnie zagrożone. Krzywda ta następuje w wyniku działania bądź zaniechania działania ze strony rodzica lub innej osoby odpowiedzialnej za dziecko, lub której dziecko ufa, bądź osoby, w tym

innego dziecka, która ma nad nim władzę lub przewagę. Przemoc fizyczna wobec dziecka może być czynnością powtarzalną lub jednorazową.

Działania osób krzywdzących	Możliwe symptomy
– Bicie (dłonią, przedmiotami); – Oparzenia, przypalanie skóry dziecka; – Duszenie, dławienie; – Krępowanie dziecka (dotyczy głównie dzieci młodszych: krępowanie w łóżeczku, wózek, przypinanie pasami, smyczą itd.); – Izolowanie dziecka i/lub zmuszanie do przebywania w niewygodnej pozycji (np. zamykanie w pomieszczeniach, komórkach, piwnicy itd.) – Pozbawianie dziecka pożywienia i picia; – Szarpanie i popychanie dziecka lub rzucanie nim (u dzieci młodszych może wystąpić syndrom dziecka potrząsanego; u wszystkich dzieci może wystąpić zespół dziecka maltretowanego); – Kopanie dziecka; – Ciągnięcie za włosy/uszy; – Szczypanie; – Zmuszanie dziecka do zjedzenia/połknięcia czegoś, w tym do spożywania alkoholu i substancji psychoaktywnych. UWAGA: klaps to też przemoc! Zakaz stosowania kar cielesnych w Polsce obowiązuje od 01 sierpnia 2010 r. art. 96(1). Kodeks rodzinny i opiekuńczy	U dziecka: - Rany, otarcia, blizny, sińce, stłuczenia w miejscach nietypowych dla przypadkowych urazów: plecy, pośladki, ramiona, uda, brzuch, krocze i stopy, okolica oczodołów (bez urazu czoła), policzki, usta, skroń, szyja, uszy. - Ślady na więcej niż jednej płaszczyźnie kończyny, głowy, tułowia; - Ślady mają charakterystyczny kształt odcisku dłoni, palców, przedmiotów, szczypania, gryzienia, drapania, duszenia; - Urazy głowy u dziecka poniżej 3 rż.; - Naderwane małżowiny uszne, ślady po wyrwaniu kępek włosów, wybroczyny (podbiegnięcia) krwawe na skórze dziecka; - Widoczne na obrazie RTG niezaopatrzone medycznie złamania kości, głównie żeber, złamania kości rąk u dziecka niechodzącego, złamania spiralne i dystalne; - Obrażenia w obrębie jamy ustnej: zasinienia śluzówek warg górnych i dziąseł z rozdarciem wędzidełka, obrażenia dna jamy ustnej i języka w wyniku prób karmienia na siłę, urazy kącików ust, złamania zębów, złamanie żuchwy, uszkodzenie dziąseł; - Urazy nosa, złamania, krwiaki (zropiałe) przegrody nosa; - Oparzenia i poparzenia: u dzieci do 3 rż. tzw. oparzenia rękawiczkowe i skarpetkowe; u wszystkich dzieci: oparzeliny powstałe wskutek przypalania skóry dziecka papierosami; - Siniaki w różnych stadiach gojenia; - Lęk przed rodzicem/opiekunem, w tym powtarzające się odruchy obronne w sytuacjach podobnych do stosowania przemocy (np. podniesienie głosu, uniesienie ręki itd.); - Oczekiwanie dziecka, że za przewinienia będzie je spotykać kara fizyczna; - Odmrożenia; - Ślady alkoholu i/lub substancji psychoaktywnych w organizmie dziecka; - Podawane przez dziecko wyjaśnienia dotyczące pochodzenia ran i siniaków nie są spójne z charakterem obrażeń.

	U rodzica/opiekuna: - Podaje sprzeczne lub nieprzekonujące wyjaśnienia dotyczące obrażeń dziecka lub w ogóle odmawia wyjaśnień; - Przypisuje odpowiedzialność za powstanie urazu osobie trzeciej lub zrzuca tę odpowiedzialność na dziecko, obwinia dziecko (“sprowokowało mnie”, “to jego/jej wina” itd.) - Stosuje surową dyscyplinę wobec dziecka, w tym kary fizyczne; - Nadużywa alkoholu, narkotyków, innych substancji psychoaktywnych.
--	---

Przemoc emocjonalna (psychiczna)

Definicja: Przemoc psychiczna wobec dziecka to przewlekła, niefizyczna, szkodliwa interakcja pomiędzy dzieckiem a opiekunem lub innym dorosłym obejmująca zarówno działania, jak i zaniechania.

Działania osób krzywdzących	Możliwe symptomy
- Krzywdzenie innych (osób bliskich, zwierząt) w obecności lub na oczach dziecka; - Parentyfikacja: rodzic wykorzystuje dziecko do zaspokajania własnych potrzeb lub do przejmowania obowiązków rodzica (np. dziecko jest odpowiedzialne za wychowanie, opiekę, karmienie młodszego rodzeństwa lub staje się odpowiedzialne za rodzica) lub jest angażowane w konflikty między dorosłymi (rodzice/opiekunowie żądają od dziecka bycia rozjemcą, powiernikiem, wrogiem lub sojusznikiem jednego lub obojga rodziców); - Niedostępność emocjonalna i zaniechanie emocjonalne: dziecko jest emocjonalnie obojętne rodzicowi, rodzic odrzuca dziecko; - Faworyzowanie lub dyskryminowanie: opiekun/osoba odpowiedzialna za dziecko faworyzuje jedno z dzieci lub dyskryminuje jedno z dzieci wprowadzając rywalizację między dziećmi i manipulując konfliktami między dziećmi; - Relacja z dzieckiem opiera się na wrogości: dziecko jest obwiniane, krytykowane, poniżane, wyśmiewane, oczerniane; - Straszanie lub groźby: stosowanie szantażu, zastraszanie, zmuszanie do milczenia, groźenie konsekwencjami (np. “Jeśli komuś o tym powiesz zabiorą cię do domu dziecka”, “Przez ciebie ojciec trafi do więzienia” itd.); - Demoralizacja: rodzic lub osoba odpowiedzialna za dziecko bądź rówieśnik angażuje dziecko w działania niezgodne z prawem;	U dziecka: - Zachowuje się w sposób nieadekwatny do wieku (np. zbyt dorosły bądź zbyt infantylny); - Wykazuje trudności i problemy w zakresie karmienia i odżywiania (nie dojada, nadmiernie się objada, wymiotuje); - Ma opóźnienia w rozwoju fizycznym bądź emocjonalnym; - Moczy się lub zanieczyszcza kałem; - Ma problemy ze snem, nocne koszmary, boi się chodzić spać, ma objawy hipochondrii, hysterii, obsesji lub fobii. U rodzica/opiekuna: - Ciągłe obwinia, poniża, krytykuje lub strofuje dziecko; - Jest emocjonalnie niedostępny, nie reaguje na obecność dziecka, a szczególnie niemowlęcia; - Nie interesuje się problemami dziecka, otwarcie odrzuca dziecko; - Faworyzuje/dyskryminuje jedno z dzieci będących pod jego opieką; - Ma niewłaściwe rozwojowo oczekiwania lub interakcje z dzieckiem (np. wysokie wymagania wobec obowiązku szkolnego, brak akceptacji błędów, oczekiwanie wykonywania zadań lub podejmowania

- Nieodpowiednie rozwojowo lub niekonsekwentne relacje z dzieckiem: rodzic bądź osoba odpowiedzialna za dziecko nie uznaje różnic rozwojowych i psychicznych między dorosłym i dzieckiem, stawia dziecku nierealistyczne wymagania, ignoruje ograniczenia dziecka wynikające np. z niepełnosprawności, wieku, neuroróżnorodności, nie wyznacza dziecku bezpiecznych granic (np. rodzic ma postawę permissywną, nie reaguje na zagrażające zachowania dziecka, odmawia wychowywania dziecka i przyjmowania za nie odpowiedzialności lub rodzic stosuje nieadekwatne systemy dyscypliny, np. karze dziecko wielodniowymi szlabanami za negatywną ocenę w szkole, izoluje dziecko od rówieśników); - Niedostrzeganie lub nieuznawanie indywidualności dziecka (rodzic lub osoba odpowiedzialna za dziecko nie pozwala dziecku na realizację zainteresowań, hobby, spędzanie czasu wolnego zgodnie z potrzebami dziecka).	zachowań, na które dziecko nie jest rozwojowo gotowe); - Wykorzystuje dziecko do zaspokajania własnych potrzeb; - Nadużywa alkoholu, narkotyków, innych substancji psychoaktywnych.
--	---

Przemoc seksualna

Definicja: Wykorzystywanie seksualne dziecka to włączanie dziecka w aktywność seksualną, której nie jest ono w stanie w pełni zrozumieć i udzielić na nią świadomej zgody bądź na którą nie jest dojrzałe rozwojowo i nie może zgodzić się w ważny prawnie sposób bądź która jest niezgodna z normami prawnymi lub obyczajowymi danego społeczeństwa. Z wykorzystaniem seksualnym mamy do czynienia, gdy taka aktywność wystąpi między dzieckiem a dorosłym lub dzieckiem a innym dzieckiem, jeśli te osoby ze względu na wiek bądź stopień rozwoju pozostają w relacji opieki, zależności, władzy, przy czym intencją wspomnianej aktywności jest satysfakcja lub spełnienie potrzeb dorosłego lub wykorzystującego dziecka.

Działania osoby krzywdzącej	Możliwe symptomy
Przemoc seksualna bezpośrednia (z dotykiem): - Zgwałcenie; - Penetracja (waginalna, oralna, analna; z udziałem przedmiotów lub nie); - Stosunki udowe (szczególnie u dzieci poniżej 3 rż.: sprawcy najczęściej nie penetrują najmłodszych dzieci, odbywają stosunek międzyudowy); - Dotykanie intymnych części ciała dziecka, w tym	U dziecka: - Przejawia dziwne bądź nietypowe dla swojego wieku zachowania seksualne (np. jest nadmiernie rozbudzone), - Posługuje się słownictwem wskazującym na znajomość fizjologii aktu seksualnego, np. opowiada o ejakulacji (dzieci poniżej wieku nastoletniego); - Przejawia zachowania odtwórcze, w tym kontakty oralne, genitalne, analne z innym dzieckiem lub z zabawką, dotyka lub prosi dorosłych (np. rodzica zastępczego) o dotykanie okolic narządów płciowych, wkłada lub próbuje wkładać przedmioty, palce lub penisa do pochwy, ust lub odbytu innego dziecka); - Przejawia zachowania autoagresywne (samookalecza się, wyraża się nienawistnie na swój temat, gardzi sobą itd.);

masturbowanie dziecka, "obmacywanie"; - Pocałunki o charakterze seksualnym; - Zmuszanie dziecka do dotykania intymnych części ciała sprawcy/sprawczyni, w tym do masturbowania sprawcy/sprawczyni i/lub do seksualnego pobudzania sprawcy/sprawczyni; Przemoc seksualna pośrednia (bez dotyku): - Obnażanie się przy dziecku (ekshibicjonizm); - Wszelkie formy werbalnego molestowania (tzw. "świntuszenie"); - Skłanianie lub zmuszanie dziecka do kontaktu z treściami pornograficznym; - Grooming (uwodzenie w Internecie); - Seksting (wysyłanie dziecku nagich zdjęć, nagrań pornograficznych lub nakłanianie dziecka, aby wysyłało swoje intymne zdjęcia i nagrania); - Masturbowanie się w obecności dziecka, uprawianie seksu w obecności dziecka; - Zmuszanie dziecka do masturbacji lub dotykania swojego ciała. UWAGA: Każda z wymienionych wyżej czynności występująca wobec dziecka poniżej 15 roku życia stanowi przestępstwo!	- Ma trudności z chodzeniem lub siadaniem, doświadcza bólu intymnych części ciała, prezentuje otarcia okolic intymnych; - Zdiagnozowano u niego chorobę przenoszoną drogą płciową, w tym infekcję wirusem HBV (hepatitis B), kłykciny kończyste (dzieci poniżej 15 r.ż., jeśli wykluczono zakażenie okołoporodowe lub nieseksualne zakażenie od domownika; dzieci powyżej 15 r.ż.: jeśli wykluczono dobrowolną aktywność seksualną z rówieśnikiem); - Przejawia nieracjonalne lub nieadekwatne zachowania (np. barykaduje się w pokoju w porze snu, reaguje pobudzeniem/paniką na widok rodzica zastępczego wchodzącego do łazienki, sypialni itd.; próbuje "uwodzić" dorosłych: np. siada okrakiem na kolanach dorosłego wykonując ruchy frykcyjne, stosuje tzw. (świntuszenie); - Ma uporczywe, nawracające objawy (np. krwawienie, nieprawidłowa wydzielina, ból, dyskomfort) ze strony odbytu/narządów płciowych bez wyjaśnienia medycznego; w tym również po całodobowych kontaktach z rodziną pochodzenia; - U dzieci poniżej 3 r.ż. nawracające infekcje układu płciowo-moczowego w wywiadzie/historii medycznej, bez wyjaśnienia medycznego; - Jest w ciąży (dziecko poniżej 15 r.ż. i 9 miesięcy) lub występuje ciąża u nastolatki powyżej 15 r.ż. będąca wynikiem niedobrowolnej aktywności seksualnej; - Jest wycofane, depresyjne, infantylnie się zachowuje, ma trudności w relacjach z rówieśnikami; - Odmawia przebijania się w towarzystwie innych (np. przed zajęciami sportowymi); - Spożywa alkohol, narkotyki, inne substancje psychoaktywne; - Opuściło się w nauce i/lub w krótkim czasie nastąpiła wyraźna zmiana w jego zachowaniu; - Chwali się nagłym przypływem gotówki lub prezentów; - Moczy się lub zanieczyszcza kałem; - Oszpeca się lub ubiera się w sposób wyzywający; - Reaguje lękiem na obecność rodzica/opiekuna. U rodzica/opiekuna: - Przekracza społecznie dopuszczalne granice w kontakcie fizycznym z dzieckiem (np. podczas zabawy); - Przejawia nadopiekuńczość w stosunku do dziecka, ogranicza jego kontakty z rówieśnikami, próbuje kontrolować każdą aktywność dziecka; - Nie utrzymuje relacji z osobami spoza najbliższej rodziny, izoluje dziecko; - Nadużywa alkoholu, narkotyków, innych substancji psychoaktywnych;
--	--

	- Z dokumentacji dziecka wynika, że miało/mogło mieć kontakt z licznymi niespokrewnionymi dorosłymi przebywającymi w domu rodziny pochodzenia (np. w domu często odbywały się libacje, dzieci pozostawały bez opieki lub pod opieką osób przypadkowych itd.).
--	---

Zaniedbanie

Definicja: Zaniedbywanie dziecka to chroniczne lub incydentalne niezaspokajanie jego podstawowych potrzeb fizycznych i psychicznych bądź nierespektowanie jego podstawowych praw, powodujące bądź pociągające za sobą wysokie prawdopodobieństwo spowodowania zaburzenia jego zdrowia bądź trudności w rozwoju bądź ochrony przed krzywdą w takim stopniu, jak tylko to możliwe. Do zaniedbywania dochodzi w relacji dziecka z osobą, która jest zobowiązana do opieki, wychowania, troski i ochrony dziecka. Z perspektywy dziecka zaniedbanie to sytuacja, w której nikt w rodzinie nie sprawia, że dziecko czuje się ważne, widziane, kochane i zaopiekowane.

Działania dorosłych	Możliwe symptomy
- Rodzic nie opiekuje i nie interesuje się dzieckiem w obszarze edukacyjnym, nie współpracuje ze szkołą; - Rodzic zaniedbuje potrzeby medyczne dziecka; - Rodzic zaniedbuje potrzeby żywieniowe i materialne dziecka (odzież, wyżywienie); - Rodzic pozostawia dziecko bez opieki (poniżej 7 r.ż.) lub powierza opiekę nad nim osobom przypadkowym, w tym osobom zagrażającym (osoby w przeszłości karane, niestabilne psychicznie, niezdolne do sprawowania opieki ze względu na stan zdrowia i kondycję);	U dziecka: - Absencja dziecka w szkole lub przedszkolu, zaniedbania edukacyjne (dziecko ma liczne nieobecności, zaległości, brak podręczników/zeszytów); - Dziecko jest głodne, wychudzone, otyłe, ma nieprawidłowe wyniki badań bądź cierpi na przewlekłe choroby wynikające z nieprawidłowego odżywiania; - Dziecko kradnie jedzenie bądź pieniądze kolegom, żebrze; - Nie otrzymuje koniecznej opieki medycznej i/lub specjalistycznej, ma zaniedbane choroby przewlekłe: brak szczepień, okularów, leków, zalecanej diagnostyki, realizowania zaleceń lekarskich/psychologicznych itp., dziecko nie ma książeczki zdrowia lub jest ona niemal pusta, nie ma uzupełnionych wizyt, zaleceń, bilansów; - Jest często brudne, nieprzyjemnie pachnie; - Jest ubrane nieodpowiednio do pogody; - Pije alkohol lub zażywa narkotyki/ inne substancje psychoaktywne; - Mówi, że w domu nie ma osoby, która mogłaby się nim zająć lub - jeśli ma mniej niż 7 lat - jest pozostawiane w domu bez opieki osoby dorosłej; - Często przebywa poza domem, nie uczestniczy w życiu rodziny i jest pozostawiane samo sobie; - Popelnia czyny niezgodne z prawem, np. akty wandalizmu, kradzieże. U rodzica/opiekuna: - Nie interesuje się sprawami dziecka; - Sprawia wrażenie, że nie zależy mu na dziecku, nie wywiązuje się z obowiązków opiekuńczych, pielęgnacyjnych, wychowawczych;

	- Nie współpracuje z rodziną zastępczą, np. w trakcie spotkań całodobowych rodzice nie podają dziecku zaleconych leków; - Jest bezradny życiowo lub pogrążony w depresji; - Nie zapewnia odpowiedniej socjalizacji dziecka (np. angażuje dziecko w działania niezgodne z prawem, nie dostarcza odpowiedniej stymulacji lub edukacji); - Często nie dociera na umówione spotkania; - Nadużywa alkoholu, zażywa narkotyki, inne substancje psychoaktywne; - Całymi dniami przebywa poza domem pozostawiając dziecko bez opieki.
--	--

Przemoc rówieśnicza

Definicja: Przemoc rówieśnicza opisuje incydenty, w których dzieci krzywdzą inne dzieci. Może to odbywać się osobiście lub online i może obejmować: przemoc fizyczną, przemoc seksualną (w tym przymuszanie do czynności seksualnych, nękanie i wykorzystywanie seksualne), przemoc emocjonalną (w tym nękanie, stalking, przymus i wykorzystywanie), zastraszanie, naruszenie prywatności.

Standard III

Raportowanie czyli informacja o wystąpieniu sytuacji nadzwyczajnych.

W ustawowych standardach ochrony małoletnich, zapis art. 22c ust. 1pkt 2 ustawy o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich dotyczy obowiązku wdrożenia procedury zgłaszania podejrzenia krzywdzenia dziecka oraz następującą po niej procedurę interwencji. Ponieważ rodziny zastępcze są osobami, sprawującymi całodobowo opiekę nad dzieckiem, będą osobami obserwującymi symptomy wcześniejszego krzywdzenia dziecka, a także osobami bezpośrednio współpracującymi przy realizacji planów wsparcia dziecka. Dlatego też, dla ochrony powierzonego dziecka, ale również rodziców zastępczych i ich dzieci pożądane jest wprowadzenie jasnego systemu raportowania, który będzie oparty na współpracy z organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej.

Jak robić notatki raportowe

Raporty będą krótkimi informacjami spisywanymi w formie notatek, które będą dotyczyć konkretnego dziecka i które obejmą najważniejsze wydarzenia dotyczące dziecka. Raporty będą spójne z planem pomocy dziecku i będą dotyczyć poniższych kwestii:

- sytuacji prawnej dziecka, w tym postępowań o demoralizację dziecka;
- kontaktów z rodzicami i bliskimi dziecku osobami;
- kontaktów ze szkołą i placówkami oświatowymi, w tym trudności i osiągnięcia;
- sytuacji zdrowotnej dziecka i kontaktami ze specjalistami;
- sytuacji w obszarze tożsamości kulturowej i religijnej

- wszelkich odstępstw od codziennego zachowania dziecka, w tym wszelkich zarzutów ze strony dziecka, wyznań i wypowiedzi dziecka dotyczących trudnej historii dziecka, ucieczek czy zaginięcia dziecka, nieodpowiedniego zachowania dziecka (w tym o charakterze seksualnym)

Jak często robić notatki raportowe

Raporty będą składane organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej **każdorazowo przed planowanym zespołem oceniającym sytuację dziecka**. Ponadto, w **przypadku wystąpienia incydentów**, rodzina zastępcza jest zobowiązana do **niezwłocznego poinformowania organizatora rodzinnej pieczy zastępczej o jej wystąpieniu**.

Standard IV

Kodeks Bezpiecznych Reakcji i Zasad w naszej rodzinie.

Zasady bezpiecznych relacji między dorosłymi i dziećmi oraz zasady bezpiecznych relacji między dziećmi i dziećmi wywodzą się bezpośrednio z art. 22c ust. 1 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich, a ich przyjęcie stanowi obowiązek wszystkich organów, w tym rodzin zastępczych. Z uwagi na specyfikę rodzinnej pieczy zastępczej rekomenduje się i wprowadza:

- I. **Kodeks Bezpiecznych Relacji**, który obowiązuje dorosłych wobec dzieci, wypracowany wspólnie i w porozumieniu z rodzinami zastępczymi, który będzie stanowił aneks do umowy zawieranej z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, a w przypadku pozostałych rodzin będzie informacją pisemną przekazywaną po wydaniem postanowieniu Sądu o potrzebie umieszczenia dziecka w danej rodzinie zastępczej
- II. **Zasady w naszej rodzinie**, czyli zasady wypracowane w rodzinie zastępczej, które obejmują relacje „dorosły-dziecko” jak i relacje „dziecko – dziecko”. Zasady powinny być tworzone przez rodzinę zastępczą przy udziale dzieci wychowujących się w danej rodzinie. Rekomenduje się, aby dzieci miały na to realny wpływ i były jego współtwórcą. Zasady powinny obejmować stwierdzenia: *Zawsze w naszej rodzinie..., Nigdy w naszej rodzinie..., Nasi rodzice zastępczy powinni zawsze..., Naszym rodzicom zastępczym nie wolno....*

Standard V

Respektowanie praw dziecka.

Publikuje się cztery podstawowe zasady składające się na poszanowanie praw dziecka w rodzinie zastępczej:

1. **Nie wchodź w rolę rzecznika dziecka.** Dziecko ma prawo do wyrażania własnej opinii w sprawach go dotyczących. Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej gwarantuje prawo do wysłuchania dziecka, jeżeli jego wiek i stopień dojrzałości na to pozwalają oraz stosownie do okoliczności uwzględnienie jego zdania. Dodatkowo, dzieciom przysługuje prawo

do wysłuchania przed sądem w sprawach bezpośrednio ich dotyczących zgodnie z Kodeksem postępowania cywilnego.

2. **Nie zakładaj – spytaj.** Podejmuj rozmowy z dzieckiem na temat chęci spotkania się z mamą/tatą. Czy chciałoby zostać wysłuchane przez sąd. Dopytuj czy możesz je przytulić, czy usiąść obok. Respektuj odpowiedź dziecka. Pokazuj dziecku, że jego głos ma znaczenie. Ucz dziecko, że każdy ma prawo do prywatności, również dziecko.
3. **Bądź uczciwy i wiarygodny.** Nie składaj obietnic bez pokrycia. Jeśli nie możesz spełnić oczekiwań dziecka, wyjaśnij dlaczego. Nie dawaj bezpodstawnych nadziei.
4. **Szanuj więzi dziecka z jego bliskimi.** Zgodnie z Kodeksem rodzinnym i opiekuńczym niezależnie od władzy rodzicielskiej rodzice oraz ich dziecko mają prawo i obowiązek utrzymywania ze sobą kontaktów. Jednocześnie opiekun podąża za potrzebami dziecka. Kontakty mogą zostać ograniczone lub wstrzymane przez sąd, jeżeli ich utrzymywanie zagraża dobru dziecka lub je narusza.

Standard VI

Skrupulatnie prowadzona dokumentacja

Prawidłowo prowadzona i kompletna dokumentacja uwiarygadnia rodziców zastępczych i dokumentuje wszystkie wydarzenia. Świadczy o przejrzystości rodziny zastępczej, skrupulatności i poważnym podejściu do powierzonego zadania. Gromadzoną dokumentację dziecka należy podzielić na kilka teczek/ zakładerek, z których każda jest regularnie przeglądana, uzupełniana i trzymana w ustalonym miejscu w domu. Powinno być to miejsce odpowiednio zabezpieczone i niedostępne dla osób postronnych i dzieci. Zawsze należy pamiętać o robieniu kopii (ksero) dokumentów. Rekomenduje się prowadzenie teczeki dziecka zgodnej z elementami planu pomocy dziecku, tj:

- **sytuacji prawnej dziecka, w tym postępowań o demoralizację dziecka**

W tej teczce/zakładce przechowuj postanowienie o objęciu dziecka pieczą zastępczą, wszystkie wezwania z sądu, opinie Opiniodawczych Zespołów Sądowych Specjalistów, zaświadczenia – wszystko co wiąże się z postępowaniem rodzinnym, karnym lub innym, a co dotyczy dziecka i jego rodziny pochodzenia lub rodziny zastępczej. Teczka prawna powinna zawierać komplet dokumentów, z których w każdej chwili można odtworzyć historię postępowania.

- **kontaktów z rodzicami i bliskimi dziecku osobami**

W tej teczce dokumentuj spotkania z rodzicami poprzez np. prowadzony harmonogram spotkań, wyrażone zgody przez sąd na urlopowania dziecka.

- **kontaktów ze szkołą i placówkami oświatowymi, w tym trudności i osiągnięcia**

W tej teczce składaj świadectwa szkolne, certyfikaty, dyplomy za ukończenie zajęć dodatkowych, nagrody, pochwały, wszystko co dokumentuje szeroko rozumianą edukację dziecka.

- **sytuacji zdrowotnej dziecka i kontaktami ze specjalistami**

W tej teczce gromadzone są wszystkie epikryzy, skierowania do specjalistów, zaświadczenia, diagnozy, grafiki przyjmowanych leków. W teczce powinna się też znaleźć „książeczka zdrowia dziecka”, którą należy uzupełniać zgodnie z jej harmonogramem.

- **sytuacji w obszarze tożsamości kulturowej i religijnej**, a w niej świadectwa chrztu, bierzmowania
- **dokumentacja świadcząca o wszelkich odstępstwach od codziennego zachowania dziecka**, a w niej dokumentacja przekazana organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej

Dodatkowo rekomenduje się prowadzenie teczki kwalifikacji rodziców zastępczych.

W tej teczce składaj opinie, oceny organizatora, zaświadczenia ukończonych szkoleń, kursów, itd. Wszystko, co dokumentuje kompetencje i rozwój rodziców zastępczych.

Standard VII

Bezpieczna przestrzeń

Przestrzeń w rodzinie zastępczej jest zagadnieniem szczególnym. W przypadku rodziny spędzamy ze sobą czas 24/7, zawsze w towarzystwie tych samych osób, bez dyżurów, ale też bez innych pracowników mogących zaświadczyć, co dokładnie się wydarzyło. Z tego powodu warto wprowadzić zasady profilaktyczne, których celem jest minimalizowanie potencjalnych zagrożeń lub trudnych sytuacji związanych z dziećmi.

Sypialnia

Reguły dotyczące sypialni należy omówić z dzieckiem zaraz po jego przybyciu do rodziny. Rodzice zastępczy nie powinni zakładać, że dziecko się ich nauczy intuicyjnie. Jakkolwiek ideałem jest, aby każde dziecko starsze niż trzyletnie miało własną sypialnię, bywa to jednak czasem niemożliwe z powodów lokalowych. Dobrymi praktykami mogą być:

- Umieszczanie dzieci jednej płci i w zbliżonym wieku w jednej sypialni lub umieszczanie rodzeństwa jednej płci w jednej sypialni. Z czasem i utwaleniem zaufania oraz więzi dzieci mogą poprosić o rozsadę.
- Szacunek do prywatności dzieci, nawet jeśli w jednym pokoju mieszka ich więcej. Oznacza to, że mimo wspólnego pokoju każde z nich powinno mieć w nim własną przestrzeń, mieć możliwość ubierania się i rozbierania w prywatności, zaś łóżko co do zasady nie powinno być dzielone.

Stworzenie bezpiecznej przestrzeni w pokoju dziecka wymaga połączenia aspektów fizycznych z psychologicznymi (poczucie prywatności i spokoju). Kluczem jest podział pokoju na wyraźne strefy: snu, nauki i zabawy.

Kluczowe zasady tworzenia bezpiecznej przestrzeni:

1. **Wydzielenie bezpiecznej przestrzeni**, co daje dziecku poczucie prywatności i ułatwia sobie radzenie z emocjami. Mogą do tego służyć namioty typu tipi, baldachimy lub parawany czy miękkie poduszki.
2. **Bezpieczne meble i wyposażenie**. Inwestuj w stabilne, wytrzymałe meble, które warto przymocować do ścian. Wybieraj meble z zaokrąglonymi krawędziami lub stosuj specjalne nakładki ochronne. Zrezygnuj z trujących roślin – wybieraj gatunki bezpieczne dla maluchów.
3. **Organizacja i porządek**. Zastosuj system pudełek, skrzyń i organizatorów w zasięgu ręki dziecka (zgodnie z metodą Montessori), co uczy samodzielności i zapobiega potykaniu się o zabawki. Podpisuj pojemniki lub używaj grafik, by dziecko wiedziało, gdzie odkładać przedmioty.
4. **Ochrona przed bodźcami**. Zainstaluj rolety zaciemniające lub ciężkie zasłony, aby zablokować światło zewnętrzne przeszkadzające w snie. Wyeliminuj zbędne źródła światła (np. kontrolki urządzeń) w strefie wypoczynku.
5. **Stymulacja sensoryczna**. Urządzaj pokój tak, by wspierał rozwój sensoryczny, np. poprzez różne faktury materiałów w kącie zabaw.

Jeśli urządzasz przestrzeń dla niemowlęcia, pamiętaj, że do 6-12 miesiąca życia najlepiej, aby łóżeczko znajdowało się blisko łóżka rodziców. W przypadku starszych dzieci warto dostosować pokój do ich zainteresowań (np. ścianka wspinaczkowa dla aktywnych), dbając o atestowane materiały wykończeniowe, jak ekologiczne farby.

Wokół sypialni warto budować reguły obowiązujące w domu tj. utrzymywania porządku czy kontroli.

Łazienka

Dzieci trafiają do rodzin zastępczych w różnym stanie. Mają różny poziom umiejętności higienicznych, czasem dziewięciolatek nigdy nie korzystał z kabiny prysznicowej, a siedmiolatka nie wie, do czego służy szczoteczka do zębów. To moment szczególnej wrażliwości i czujności:

Na razie niemal się nie znacie i nie wiecie nic o doświadczeniach dziecka, na przykład o tym, czy nie doświadczyło krzywdzenia seksualnego. Ani tego, co krewni powiedzieli mu o rodzinach zastępczych. W łazience mamy do czynienia z ciałem, nagością i szczególną bezbronnością. Dlatego złotą zasadą bezpieczeństwa jest to, że na ile to możliwe zapewniamy dziecku zawsze prywatność, ograniczamy swoje interwencje higieniczne do minimum i jak najszybciej dążymy do osiągnięcia przez dziecko samodzielności w korzystaniu z toalety i w myciu ciała. Niedopuszczalne jest, aby w rutynie higienicznej dzieci uczestniczyły nieuprawnione osoby trzecie.

Standard VIII

Domowe Zasady Ekranowe

Zasady bezpiecznego korzystania z Internetu są integralną częścią Standardów ochrony małoletnich. W domowych zasadach ekranowych istotne jest, aby obowiązywały zarówno dzieci, jak i dorosłych, ponieważ to dorośli modelują zachowania dzieci. Zasady powinno adaptować się do wieku i możliwości poznawczych dzieci, a także do realnej sytuacji rodziny.

1. Ustalcie wspólnie limity na ekrany w zależności od wieku dziecka i jego sytuacji. Włączcie dzieci w te ustalenia i sami ich przestrzegajcie w odniesieniu do siebie. Dzieci młodsze niż dwuletnie nie powinny mieć dostępu do żadnych urządzeń elektronicznych. Spiszcie te ustalenia i modyfikujcie je wraz z wiekiem dzieci.
2. W przypadku dzieci młodszych niż 10-letnie korzystajcie z aplikacji kontroli rodzicielskiej (np. FamilyLink, mOchrona), aby monitorować, ile czasu dzieci spędzają przed ekranami, a także aby móc blokować niebezpieczne treści.
3. Na godzinę przed snem wyłączajcie ekrany. Światło smartfonów utrudnia zasypianie i pogarsza jakość snu. Wprowadźcie zasadę, że dzieci nie śpią ze smartfonami i nie znajdują się one w ich sypialni w czasie odpoczynku nocnego.
4. Ustalcie listę aktywności rodzinnych, w trakcie których wszyscy członkowie rodziny nie korzystają z ekranów, np. posiłki, granie w gry planszowe czy spacer. Pozwólcie dzieciom egzekwować tę zasadę również wtedy, gdy któryś z dorosłych się zapomni.
5. Wprowadźcie zasadę “zero ekranów podczas przemieszczania się” - nie korzystajcie ze smartfonów podczas jazdy na rowerze, prowadzenia samochodu, spaceru.
6. Wyznaczcie w domu jedno miejsce, w którym ładujecie i do którego odkładacie urządzenia elektroniczne. Łatwiej jest kontrolować czas spędzany z ekranami, jeśli wcześniej wyrobimy w dzieciach nawyk odkładania telefonu i nie stanie się on ich “drugą skórą”.
7. Jasno wyznaczcie oficjalny czas bez ekranów, np. “godzina aktywności sportowej dziennie”, “godzina czytania książek” lub “godzina na opowiadanie sobie, co się komu wydarzyło w ciągu dnia”. Dbajcie w tym czasie o żywe, autentyczne relacje między Wami.
8. Zachęcajcie dzieci do dzielenia się z Wami tym, co je zainteresowało w Internecie: rolkami, wpisami, filmami, profilami. Pytajcie je o szczegóły, okazujcie zaangażowanie, nie krytykujcie i nie nastawiajcie się negatywnie. Dzięki temu będziecie bliżej dzieci i łatwiej zobaczycie ewentualne niepokojące sygnały związane z potencjalnym zagrożeniem w Internecie.
9. Rozmawiajcie z dziećmi o podstawowych zasadach bezpieczeństwa dotyczących korzystania z Internetu, ale także o możliwych zagrożeniach: cyberprzemocy, wyłudzeniu danych, groomingu, sekstingu. Bądźcie na bieżąco z informacjami udostępnianymi przez NASK (Naukowa i Akademicka Sieć Cyfrowa) i przez Poradnię Dziecko w Sieci Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę.
10. W przypadku, w którym doszło do skrzywdzenia dziecka w Internecie postępujcie zgodnie z procedurą przewidzianą na tę okoliczność opisaną w rozdziale IX Interwencje.

Standard IX

Interwencje

Wiele dzieci przyjmowanych do rodzin zastępczych to dzieci skrzywdzone. Poniżej przedstawiono trzy procedury interwencyjne i możliwości działań dostępnych rodzicom zastępczym.

Co zrobić, kiedy podejrzewamy lub kiedy dziecko wyjawia nam, że było lub jest krzywdzone: zasady ogólne

W sytuacji podejrzenia lub ujawnienia krzywdzenia dziecka zawsze należy stworzyć dziecku możliwość wypowiedzenia się i przedstawienia swojego zdania/opinii. Pamiętaj, że może to być dla dziecka pierwsza i jedyna rozmowa (dziecko może już nie podjąć więcej prób poszukiwania wsparcia). Szczególnie ważne jest, by:

1. wyrazić swoją troskę poprzez deklarację, że wierzy się dziecku;
2. zapewnić dziecko, że dobrze uczyniło podejmując rozmowę o doznanej krzywdzie;
3. wyjaśnić dziecku, że nie jest winne zaistniałej sytuacji;
4. jednoznacznie negatywnie ocenić każdą formę przemocy, dając wyraźny sygnał, że jest ona niedopuszczalna i należy jej zapobiegać/powstrzymać;
5. należy odpowiednio poinformować dziecko, że tą sprawą zajmą się inne odpowiednie osoby, w tym udzielić mu informacji, że podjęte zostaną działania zapewniające mu bezpieczeństwo i że nie jest winne temu, co się stało.

Rodzie zastępczy powinien dokonać wstępnej oceny zdarzenia w zależności od tego, kto jest potencjalnym sprawcą krzywdzenia oraz jaki jest charakter zdarzenia (przestępstwo, czyn karalny, przemoc domowa, inne zagrożenie dobra dziecka) i niezwłocznie sporządzić notatkę raportową wysyłając ją w trybie pilnym koordynatorowi;

W zależności od kwalifikacji zdarzenia, rodzic zastępczy lub organizator podejmują kroki opisane niżej.

Podejrzenie krzywdzenia ze strony osób bliskich (rodziny pochodzenia) procedura postępowania

1. W przypadku krzywdzenia dziecka ze strony osób bliskich stosuje się ogólne zasady Standardów Ochrony Małoletnich Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Szczecinku.
2. W przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa na szkodę dziecka przez osoby mu bliskie – rodzic zastępczy lub koordynator powiadamiają Policję lub prokuraturę;
3. W przypadku podejrzenia występowania przemocy domowej ze strony osoby dorosłej – rodzic zastępczy informuje koordynatora/ pracownika organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, a następnie uprawniony pracownik podejmuje decyzję o wszczęciu procedury „Niebieskiej Karty”

- lub powiadamia miejscowy Ośrodek Pomocy Społecznej lub Policję w celu wszczęcia tej procedury;
4. W przypadku, gdy dziecko doznawało lub nadal doznaje przemocy ze strony dziecka – członka rodziny (rodzeństwo, dalsza rodzina; np. w sytuacji odwiedzin w domu rodziny pochodzenia) rodzic zastępczy informuje koordynatora, koordynator powiadamia miejscowy Ośrodek Pomocy Społecznej lub Policję w celu wszczęcia procedury „Niebieskich Kart” w stosunku do opiekuna, który nie reaguje na krzywdzenie dziecka;
 5. Organizator rodzinnej pieczy zastępczej niezwłocznie składa do sądu opiekuńczego odpowiednie pismo procesowe w zakresie władzy rodzicielskiej lub kontaktów z dzieckiem, jeśli ich utrzymywanie poważnie zagraża dobru dziecka lub je narusza i opisuje w piśmie sytuację oraz wykonane do tej pory kroki interwencyjne;
 6. Jeśli rodzina biologiczna dziecka jest objęta nadzorem kuratora, powinien on również zostać poinformowany o sytuacji;
 7. Rodzic zastępczy wspólnie z zespołem sporządza przy udziale koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej **sporządza plan wsparcia dla krzywdzonego dziecka.**
 8. Jeżeli sprawa dotyczy podejrzenia zaniedbywania dziecka przez rodzica biologicznego, który w trakcie spotkania z dzieckiem pozostaje pod wpływem alkoholu, substancji psychoaktywnych lub zachowuje się w sposób zagrażający dla dziecka, rodzic zastępczy niezwłocznie informuje o tym koordynatora i wzywa patrol Policji w celu zweryfikowania trzeźwości i kondycji rodzica biologicznego. Jeśli spotkanie odbywa się na terenie Organizatora rodzinnej pieczy zastępczej lub w obecności personelu Organizatora, czynności interwencyjne podejmuje personel Organizatora. Po wydarzeniu rodzic zastępczy niezwłocznie sporządza notatkę raportową i przesyła ją koordynatorowi.

Podejrzenie krzywdzenia dziecka przez inne dziecko (przemoc rówieśnicza)

procedura postępowania

W przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka przez inne dziecko, rodzic zastępczy podejmuje następujące kroki:

1. Zabezpiecza skrzywdzone dziecko w taki sposób, aby odizolować je od dziecka, które jest podejrzewane o krzywdzenie;
2. Sporządza notatkę raportową dotyczącą wydarzenia i przesyła ją koordynatorowi;
3. Koordynator podejmuje decyzję odnośnie poinformowania o wydarzeniu rodziców biologicznych dziecka, którego dotyczy sytuacja, jeśli sąd nie postanowił inaczej, w tym nie orzekł o pozbawieniu rodziców władzy rodzicielskiej i/lub o zakazie kontaktów rodziców z dzieckiem/dziećmi;
4. Jeśli którekolwiek z dzieci, których dotyczy sytuacja, jest objęte nadzorem kuratora, powinien on również zostać zawiadomiony o sytuacji;

5. Rodzic zastępczy wspólnie z zespołem udziela i przy udziale koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej sporządza **plan wsparcia dla krzywdzonego dziecka** – w zależności od okoliczności należy mieć na uwadze również sporządzenie planu wsparcia dla dziecka podejrzewanego o krzywdzenie;
6. W zależności od sytuacji – organizator lub rodzic zastępczy powiadamiają Policję lub sąd właściwy do rozpoznania sprawy o demoralizację lub popełnienie czynu karalnego.
7. Jeżeli do krzywdzenia doszło poza domem rodziny zastępczej, np. na terenie placówki oświatowej lub innego podmiotu, który jest objęty obowiązkiem wdrożenia Standardów ochrony małoletnich, dalsze czynności powinny regulować procedury przewidziane standardami przyjętymi przez daną placówkę (np. szkołę, przedszkole, klub sportowy, inne), a rodzic zastępczy powinien być włączony w ustalenia i współpracować przy sporządzaniu planu wsparcia dla pokrzywdzonego dziecka znajdującego się pod jego opieką. Koordynator powinien być informowany na bieżąco przez rodzica zastępczego o działaniach zaproponowanych i podejmowanych przez podmiot/placówkę, na której terenie doszło do krzywdzenia dziecka.
8. Jeżeli do krzywdzenia rówieśniczego doszło w rodzinie pochodzenia dziecka (np. podczas spotkań, weekendu, świąt) obowiązuje *procedura podejrzenia krzywdzenia dziecka ze strony osób bliskich*.
9. Jeżeli do krzywdzenia rówieśniczego doszło w rodzinie zastępczej o podjętych krokach decyduje koordynator lub osoba odpowiedzialna za prowadzenie interwencji w ramach standardów ochrony dzieci wdrożonych przez Organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w porozumieniu z rodzicem zastępczym. W zależności od okoliczności - może być to odwołanie się do “Zasad w naszej rodzinie”; wdrożenie działań diagnostyczno-pomocowych dla dziecka podejrzewanego o krzywdzenie oraz działań wspierających dla dziecka skrzywdzonego; zawiadomienie Policji lub sądu właściwego dla rozpoznania sprawy o demoralizację lub popełnienie czynu karalnego; podjęcie interwencji mającej na celu odizolowanie dziecka podejrzewanego o krzywdzenie od dziecka krzywdzonego.
10. Jeżeli do krzywdzenia rówieśniczego doszło w przestrzeni cyfrowej (Internetu) poza działaniami opisanymi w punktach 1-9 rodzic zastępczy powinien zarejestrować i odpowiednio zabezpieczyć materiały wskazujące na krzywdzenie dziecka. Dowodem mogą być np.: wiadomości e-mailowe, SMS-y i MMS-y, wiadomości nagrane na pocztę głosową, zrzuty ekranu, komentarze do wpisów lub zdjęć w serwisach społecznościowych, inne. Zabezpieczenie tych dowodów powinno się odbywać z poszanowaniem praw dziecka, w tym prawa do prywatności. Jeśli zebrane dowody wskazują na naruszenie prawa należy niezwłocznie powiadomić Policję i przekazać jej cały zgromadzony materiał dowodowy. W celu usunięcia z Internetu nielegalnych, kompromitujących lub krzywdzących materiałów należy skorzystać z możliwości ich usunięcia we współpracy z Dyżurnet.pl oraz pamiętać o trybie zgłaszania takich treści poprzez formularz na stronie, na której materiał został opublikowany.

Podjęcie krzywdzenia dziecka przez rodziców zastępczych lub inną osobę trzecią - procedura postępowania

W przypadku, gdy potencjalnym sprawcą krzywdzenia jest rodzic zastępczy, drugi rodzic zastępczy lub koordynator podejmuje następujące działania:

1. Niezwłocznie zapewnia skrzywdzonemu dziecku ochronę w taki sposób, aby odizolować je od osoby podejrzewanej o krzywdzenie;
2. W przypadku, gdy osobą zawiadamiającą jest rodzic zastępczy: sporządza notatkę raportową i przekazuje ją koordynatorowi. W przypadku, gdy osobą zawiadamiającą jest koordynator: niezwłocznie informuje Organizatora opisując sytuację oraz wnioskuję do przełożonego o podjęcie odpowiednich działań tj. mających na celu zweryfikowanie sytuacji, wysłuchanie dziecka lub dzieci, wysłuchanie osoby podejrzewanej o krzywdzenie dziecka, wysłuchanie drugiego rodzica zastępczego;
3. Organizator zwołuje spotkanie zespołu, w którym uczestniczą co najmniej: osoba kierująca zespołem ds. rodzinnej pieczy zastępczej, koordynator współpracujący z rodziną zastępczą, w której mogło dojść do krzywdzenia dziecka i psycholog. Do zespołu można zaprosić również inne osoby, jeśli jest to uzasadnione sytuacją, np. specjalistów pracujących z dzieckiem;
4. W razie podejrzenia popełnienia przestępstwa na szkodę dziecka – Organizator lub osoba odpowiedzialna za prowadzenie interwencji w ramach standardów ochrony dzieci wdrożonych przez Organizatora rodzinnej pieczy zastępczej zawiadamia Policję lub prokuraturę;
5. W razie podejrzenia przemocy, określonej w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej, Organizator lub osoba odpowiedzialna za prowadzenie interwencji w ramach standardów ochrony dzieci wdrożonych przez Organizatora rodzinnej pieczy zastępczej wszczyna procedurę „Niebieskiej Karty” lub powiadamia miejscowy Ośrodek Pomocy Społecznej lub Policję w celu tej wszczęcia.
6. Koordynator lub osoba wyznaczona jako osoba odpowiedzialna za udzielenie dziecku wsparcia przez Organizatora rodzinnej pieczy zastępczej sporządza plan wsparcia dla krzywdzonego dziecka. Do sporządzenia planu powinien zostać zaproszony drugi rodzic zastępczy będący opiekunem niekrzywdzącym, jeśli dotyczy.
7. Organizator rodzinnej pieczy zastępczej rozważa złożenie do Sądu Rejonowego zawiadomienie o niewłaściwym wypełnianiu funkcji rodziny zastępczej zgodnie z art. 71 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
8. Organizator rodzinnej pieczy zastępczej zawiadamia Zachodniopomorski Urząd Wojewódzki o przypadku podejrzenia występowania przemocy w rodzinnej pieczy zastępczej zgodnie z kartą zgłoszenia stanowiącą integralną część Standardów Ochrony Małoletnich w Rodzinnej Pieczy Zastępczej

W przypadku, gdy potencjalnym sprawcą krzywdzenia jest inna osoba dorosła
procedura postępowania:

W przypadku, gdy potencjalnym sprawcą krzywdzenia jest inna osoba dorosła, rodzic zastępczy lub koordynator podejmuje następujące działania:

1. Niezwłocznie zapewnia skrzywdzonemu dziecku ochronę w taki sposób, aby odizolować je od osoby podejrzewanej o krzywdzenie;
2. Rodzina zastępcza sporządza notatkę raportową i przekazuje ją koordynatorowi.
3. Koordynator lub osoba odpowiedzialna za prowadzenie interwencji w ramach standardów ochrony dzieci wdrożonych przez Organizatora rodzinnej pieczy zastępczej podejmuje właściwe działania, tj.: zawiadamia Policję lub prokuraturę o podejrzeniu popełnienia przestępstwa lub wykroczenia.